

Nové Bratrské Listy

Netrapte se! Radost z Hospodina bude
vaší záštitou.

Nehemiáš 8,10

obsah

kázání

O moci církve 59
(*E. Šormová*)

biblické a teologické studie 61

Řád milosti (*F. Vouga*)

o duchovním zpěvu

5. kancionál jako základ společného 63
zpěvu (*E. Baťová*)

400 let kralické bible

Výstava o kralické bibli (*NK ČR*) 66

Oslavy 400 let kralické bible 68
(*P. Kameník*)

Za kralickou do Kralic (*J. Polma*) 69

unitas fratrum

Bílý talár (*A. Ulrich*) 71

Albánie (z něm. přel. *M. Ulrichová*) 72

náš seniorát

Železný Brod (*J. Polma*) 74

Jablonecké divadelní jaro 76
(*D. Kubíčková*)

Bohoslužby v Kořenovském kostelíku 77
(*P. Boskovic*)

Zlatá svatba (manželé Benešovi) 78

Kalich 2013 (*jap*)

Týden mládeže v Rovensku p. Tr. 79
(*Filip Němeček*)

Sborová slavnost v Potštejně 82
(*N. Běťáková*)

ráj srdce

připravuje *M. Matouš*

Nové Bratrské Listy

15. ročník (2013)

Vydává **OCHRANOVSKÝ SBOR**

při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@centrum.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Vážení čtenáři,

Je svědectví evangelisty Matouše o moci církve aktuální i dnes? Má se církev přidržet této moci nebo má hledat jiné cesty? Má církev stát na strážní pro Boží království? Na to se snaží odpovědět kázání.

Milost Ježíše Krista, která jeho církev v Efezu povzbuzovala, chrání a provází církev všech dob. Milosrdenství je silou, která nás provází i v tyto časy.

Tuto milost jsme si připomněli i v těchto dnech, kdy si připomínáme čtyři sta let od vydání kralické bible. Kniha, která byla směrovkou v životě mnoha hledajících a věřících, která pomáhala v orientaci těm, kteří se nebáli pravdy o sobě a svém životě a která se stávala útěchou i povzbuzením. Jubileum knihy, která je nositelkou naděje.

Nejen nezodpovězené otázky po Bohu, ale i slova bible probudila touhu po církvi v Albánii. Byly to právě ženy v Albánii, které pro své děti chtěly a chtějí vydobýt lepší životní podmínky, chtějí vybudovat církev, která by byla svědectvím Boží milosti. Tak se pozvolna začala rozvíjet Jednota bratrská v Albánii.

Je potěšující, co všechno se ve sborech děje. Proběhla oprava kostelíka v Kořenově. Nová je fasáda kostela v Potštejně. Sborová i celoseniorátní setkávání a společně strávený čas svědčí o tom, že je ve sborech živo.

Eva Šormová

Děkujeme za podporu pro náš časopis.

Číslo účtu 13198319/0800

kázání

O moci církve

(Mt18,18-20)

„O moci církve“ nadepsal tuto perikopu ve svých výkladech evangelia podle Matouše novozákoník Mrázek. V dějinách církve a církvi častokrát propukaly boje o moc nad světem i lidmi, které končily válkami. Ve jménu církve se bojovalo a přineslo to jen utrpení a diskreditaci církve jako takové. Myslím si, že jeden z důsledků, nedůvěra k církvim, právě tkívá v tom, že církev špatně pochopila svou úlohu, svoje místo ve světě a společnosti.

Než se pustíme do výkladu tohoto textu, je důležité zmínit kontext, ve kterém je tato Ježíšova řeč vyslovena. Ježíš nejprve lidem vypráví podobenství o ztracené ovci a o radosti, když je ovce nalezena a zachráněna.

Trochu nepochopitelně toto vyprávění přejde do napomínání bratra bratrem, chcete-li sestry sestrou. Ježíš napomíná společenství církve. Nikoli světa, ale těch, kteří se přidali k lidu Božímu, aby své bratry napomínali v lásce.

Po této řeči Ježíš pronese oddíl, který jsme četli. Hned vzápětí se jej Petr ptá, kolikrát má vůbec člověk odpouštět. Ježíš na tuto otázku opět nedá přímou odpověď v podobě čísel. Jak rádi bychom slyšeli: Tolikrát a tolikrát můžeš odpustit a co je nad to, z toho jsi vyvázan. Ježíš tak nečiní. Jak je jeho zvykem, vypráví podobenství o nemilosrdném služebníkovi.

„Amen, pravím vám, cokoli odmítnete na zemi, bude odmítnuto v nebi, a cokoli přijmete na zemi, bude přijato v nebi.“ Pozornému posluchači a čtenáři bible jasně vyskočí příběh, kde tato věta již zazněla. Bylo to u Cesareje Filipovy, kde Petrovi bylo dáno, aby vyznal Ježíše jako Mesiáše. Ježíš Petra ustanovuje, jak církev vykládá, držitelem klíčů od království nebeského.

Pomineme spor o klíče od nebeského království mezi katolickou církví a církvemi všešlymi z reformace, protože věřím, že klíče od Božího království má jedině Kristus, který se za nás přimlouvá, abychom mohli vejít v radost nebeskou.

Nyní Ježíš říká tato slova všem bez rozdílu a nikdo, ani Petr, z množiny následovníků Krista nevyčnívá, není větší než ostatní. Tato řeč patří všem, kteří uvěřili, že Ježíš je Mesiáš.

Ježíš nám tímto výrokem vlastně říká: v nebi není jedno, co se odehrává zde na zemi. Není jedno, co dělá nebo nedělá církev. Ježíšovi totiž leží na srdci království nebeské, které se díky milosti a převeliké lásce Boží může stát součástí tohoto světa.

Nebe a země jsou sice nezaměnitelné časoprostory, avšak věci našeho pozemského života těsně souvisí s tím, co se odehrává či neodehrává v království Božím. Tedy dalo by se říct ve výsostných vodách našeho Pána Ježíše Krista.

Jako by Ježíš říkal: Uvědomte si, nejde jen o pozemskou církev. Jde o království nebeské. Uvědomte si, že když někomu zprotivíte svým chováním evangelium, tak mu vlastně zprotivíte a zdiskreditujete i království nebeské.

Slova o odpuštění, která zde ekumenický překlad používá, jsou vlastně slova o vázání a uvolňování, o svazování a rozvazování. Ano, církev by měla uvolňovat a rozvazovat vše, co člověka dělá nesvobodným. Ježíš vidí hlavní nesvobodu člověka v tom, že jej svazuje hřích. Hřích v kontextu celého vypravování líčí Ježíš tak, že člověk, podobně jako ztracená ovce, se chce vymanit z vlivu Ježíše, z vlivu společenství Božího lidu.

Tak jako v prvních kapitolách bible, kdy se Adam s Evou chtějí emancipovat, porušit společenství s Bohem, ale i s lidmi, tak se tento příběh odehrává i nyní v nás.

Ježíš zde dává jakýsi návod, jak máme hledat ty „malíčké“, kteří přerušili kontakt s Bohem. Ježíš dává návod, jak má společenství církve jednat s těmi, kteří se někam zatoulali. Má jim být odpuštěno, máme jim pomoci rozplést jejich život.

Hlavním úkolem a mocí církve je životy rozvazovat, nikoli ještě více zašmodrchávat. A musím přiznat, že častokrát jsem svým chováním lidi odpudila, zahнала a jejich životy ještě více zkomplikovala a zašmodrchala, než bylo zdrávo. A ještě jeden úkol má církev.

„Opět vám pravím, shodnou-li se dva z vás na zemi v prosbě o jakoukoli věc, můj nebeský Otec jim to učiní.“ A opět ujištění Ježíše o tom, že v nebi, tedy u nebeského Otce, je brána církev vážně. Zde se však nemluví o církvi jako instituci. Ježíš mluví o dvou, kteří se dokáží společně modlit, kteří se dovedou sejít při společných modlitbách. Církev totiž tvoří společenství, kde by se měli lidé shodnout.

Avšak shoda uvnitř společenství církve je zakotvena vertikální vazbou k nebeskému Otci. Bez obracení se na nebeského Otce, bez shody s jeho vůlí, bez hledání jeho vůle, by dva neb tři mohli v modlitbách sklouznout do sobeckých představ a přání. Právě rozhovor s naším nebeským Otcem dělá z našeho společenství církve, shromáždění vyvolaných pro službu modlitebníků za svět.

„Neboť kde se sejdou dva neb tři shromáždění ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ Aby nikdo nebyl na pochybách, Ježíš svým posluchačům, ale i nám, říká: Tam, kde se opravdu dva neb tři setkávají ve jménu Ježíše Krista, může díky modlitebnímu zápasu nastat shoda. Díky modlitbě nakonec lidé nacházejí společnou řeč. Zde jde o veliké zaslíbení.

Přítomnost Ježíše Krista v duchu a v pravdě je pro svědka víry Matouše reálnou skutečností pro ty, kteří tvoří církev modlitebníků, pro ty, kteří se díky Ježíši Kristu dovedou shodnout.

Vraťme se však k našemu nadpisu v přečtené perikopě. O moci církve. Svědek Matouš chápe církev jako společenství těch, kteří dovedou odpouštět, dovedou rozvazovat a rozplétat lidské životy a společenství těch, kteří se díky modlitbě dokáží shodnout. Bez odpuštění, bez modlitby, bez vztahu k tomu, co se odehrává v nebeském království, církev ztrácí svou moc. Mění se v pouhou instituci, která se svým chováním podobá mnohým jiným světským institucím. A proto hledejme v modlitbách, v rozhovoru s Bohem shodu s lidmi a posilu pro nové a nové začátky, které díky odpuštění mohou nastat.

Amen

Eva Šormová

biblické a teologické studie

Řád milosti (Ef 3,1-21)

Tomu pak, který působením své moci mezi námi může učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit, jemu samému buď sláva v církvi a v Kristu Ježíši po všechna pokolení na věky věků! Amen

Tento chvalozpěv si žádá dvojí upřesnění, jež plyne z našeho výkladu evangelia. Ono dvojí upřesnění se ze dvou různých hledisek týká toho, co mi pro tuto chvíli dovoluete nazvat ekonomikou či řádem milosti. Je-li to tak, že zvěstování evangelia je zjevením díla, které Bůh dávno před stvořením světa rozhodl mezi námi uskutečnit, a platí-li, že jsme povoláni ke spolupráci na stavbě těla, totiž celého vesmíru, jenž se má stát jeho příbytkem, potom nutně vyvstane otázka, jak si máme rozvrhnout své „domácí“ úkoly.

Neboť jak každý ví, ekonomie znamená ze všeho nejdřív správu domu – ať už domem rozumíme rodinu, obec, stát nebo jako v našem případě celý dům Boží. Ta dvě upřesnění, jež jsme považovali za nezbytná, se v určitém smyslu týkají uspořádání práce při budování nového těla Božího domu.

Jménem Apoštolovým

První upřesnění míří k tomu, co nám Bůh dal, když k nám poslal své kazatele a apoštoly. Zejména musíme vzít v potaz, čím pro nás byl apoštol Pavel a jeho dílo, vždyť pod jeho jménem teď píšeme. Tady jsme se však nevyhnuli jistému paradoxu. Píšeme totiž nadále a až do konce dopisu v první osobě („já“), jako by ve skutečnosti psal náš přítel a učitel; jenže teď píšeme v první osobě přímo o něm. Nestali se z nás náhodou padělatelé?

Určitě mi připomenete, že jsem na to odpověděl už na začátku: Laetitia, přátelé ani já jsme nikdy nechtěli nic jiného než pokročit v apoštolově díle, aby vyšel najevo jeho význam a aktuálnost. Když i o něm sami mluvíme v první osobě (jako by mluvil on), nechceme nic víc než dodat jeho slovům živost.

Proto jsme v podstatě neměli moc na vybranou: Máme-li pokračovat v jeho díle, nemůžeme to dělat jinak než jeho jménem. Namítnete, že by bylo správnější psát pod svým jménem a odvolávat se na jeho autoritu. Jenomže to bychom v jedné věci zradili jeho myšlení. Pro Pavla neexistovala jiná autorita než Pán a ani my tudíž nemáme právo směřovat apoštola s tím, kdo ho poslal. Možná se zeptáte: Proč tedy vůbec psát? Odpovídáme Pavlovými slovy: Pavlův apoštolát je místem a momentem, který si Bůh vybral, aby dal celému světu poznat spásu zjevenou v Ježíši Kristu. A protože nám apoštol přiblížil tajemství, jež mu bylo zjeveno, a protože i na nás se vztahuje povolání, kterého se dostalo jemu, jsme od nynějška i my zodpovědní za zvěstování dobré zprávy, jež mu byla svěřena. Byli jsme za to odpovědní spolu s ním a jsme za to zodpovědní i teď.

Pověření zveřejněním evangelia

Proto jsme začali psát tento dopis: Věděli jsme, že Bůh Pavlovi uložil, aby zveřejnil evangelium v bezbožném pohanském světě, a teď že je řada na nás. A psali jsme jeho jménem a v první osobě („já, Pavel“), protože nám šlo jen o to, abychom své schopnosti dali do služby jeho pověření, které dostal od stvořitele svého poznání.

Vysvětlili jsme tedy jeho ústy poslání, které jsme převzali (Ef 3,2.8-9).

Slyšeli jste přece o milosti, kterou mi Bůh podle svého plánu udělil kvůli vám: Mně, daleko nejmenšímu ze všech bratří, byla dána ta milost, abych pohanům zvěstoval nevystižitelné Kristovo bohatství a vynesl na světlo smysl tajemství od věků ukrytého v Bohu, jenž vše stvořil.

Pavel nikdy nenapsal, že by mu bylo zjeveno „tajemství“. Říkal, že spatřil Pána (1K 9,1), že mu Bůh zjevil svého Syna (Ga 1,12.16). Tajemství je výraz naší víry a už jsme jej použili v úvodním chvalozpěvu (Ef 1,9). Chtěli jsme tímto neobvyklým slovem upozornit na témata pavlovského evangelia. Na jedné straně jsme chtěli zdůraznit, jakou důležitost přikládá kříži: Ve vzkříšení Ukřižovaného Bůh zjevil univerzalitu nového člověka, kterého ve světě tvoří. Na druhé straně jsme stáli o to, aby vyšel najevo kosmický význam pavlovského apoštolátu.

Boží moc v nás působí

Druhé upřesnění, které jsme měli za nezbytné, abychom mohli uzavřít první část dopisu, se rovněž týkalo ekonomie spasení, ale tentokrát spíš z hlediska strategického: Jaké vybavení a jaké vedení je k tomu všemu třeba. Dynamiku smíření a pokoje, které se Bůh rozhodl uskutečnit, jsme poznali ze zjevení, jehož se jednou dostalo Pavlovi – a v nás teď Duch rozvíjí síly nutné k proměně, kterou Bůh nachystal předem, ještě před stvořením světa.

Zvolili jsme formu modlitby a vás, kdo tento dopis čtete, jsme tím chtěli upozornit na důležitý paradox: Bůh si k dílu budování předem vybral a určil nás, abychom je uskutečňovali, a přece je to prostřednictvím jeho moci, jež v nás působí.

(Ef 3,20): *Tomu pak, který působením své moci mezi námi může učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit...*

Předpoklady pro takové tvrzení jsou zřejmé. Za prvé: To Bůh je pánem úplně všeho. Nic z toho, co v celičkém vesmíru existuje, se nevymyká jeho moci. Vracíme se k důležitosti poznání, že je jen jediný Bůh, Otec všech, jediný Duch a jediné tělo. Tohle chceme říct a co nejvíc zdůraznit: že na nebi, na zemi ani pod zemí není a nemůže být nic, co by nebylo podřízeno vůli našeho Boha a co by snad mělo konkurovat tomu, co se rozhodl učinit pro nás, mezi námi i v nás (Ef 3,14-15):

Proto klekám na kolena před Otcem, od něhož pochází každý nebeský i pozemský rod...

Druhým předpokladem je vědomí vnitřní svobody, kterou nám Bůh vdechl svým Duchem. Tahle vnitřní svoboda nám dodává fantazii a odvahu myslet a jednat nejen v reakci na něco, ale také aktivně, vynalézavě, tvořivě (Ef 3,16):

...Aby se bohatstvím Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil vnitřní člověk.

Poté, co jsme dospěli k tomuto vyjádření a probrali je i s rodiči a přáteli, narazili jsme na celkem pochopitelnou námitku: Když mluvíme o vnitřním člověku, chceme tím snad říct, že je naše svoboda stejná jako u stoických myslitelů a že spočívá v neúčasti na vnějších konfliktech a v přilnutí k vnitřnímu životu, který – jak doufáme – zvládneme? Ale nám šlo samozřejmě o něco jiného.

Jak jsme to dělávali, přivlastnili jsme si jeden z výrazů z Pavlových dopisů. Pavel totiž proti sobě staví vnitřního a vnějšího člověka, aby odlišil osobní svědomí, osvozené evangeliem a odpovědné za své, od toho, co je v nás poddáno vnějším nahodilostem, jako jsou společenské tlaky či zvyklosti, přirozené potřeby, nemoc nebo smrt (2K 4,16-18). Když tvrdíme, že Bůh v nás svým Duchem posiluje vnitřního člověka, zdůrazňujeme tím vlastně, že nejsme vydáni napospas událostem, ale že nás učinil schopnými jednat, protože naše chtění i činění osvobodil.

Což nás přivedlo ještě ke třetímu předpokladu: Podle jakých kritérií máme jednat? Protože jsme měli v úmyslu věnovat podrobněji této otázce druhou část tohoto dopisu, spokojili jsme se v tuto chvíli pouhou zmínkou tří prvků, které nám slouží jako program. Kristus přebývá v našich srdcích, a to skrze víru, abychom byli zakořeněni v lásce. (Ef 3,17)

A zakončili jsme zaslíbením této trojiny: Přítomnost Kristova, víra a láska – ty nám a všem věřícím umožní, abychom poznali šíři i délku, výšku i hloubku Božího díla a mohli být prostoupeni plností Boží.

Z Francois Vouga, Stavenišť (Křesťané ve světě podle dopisu Efeským), Mlýn 2005

o duchovním zpěvu

ESEJE o zpěvu ČESKÉ REFORMACE

5. Kancionál jako základ společného zpěvu

V názoru na liturgický zpěv panuje mezi našimi utrakvistickými a bratrskými předky na první pohled nebývalá shoda. Administrátor konzistoře podobojí Václav Koranda mladší hlásá roku 1493 ve svém traktátu O zpívaní a čtení českém starou husitskou pravdu, že totiž „rozumno jest i [...] prospěšno Písma svatá, modlitby, požehnání a tak dále v obecné řeči před lidem čtením, kázáním i zpívaním oznamovati i také lidu, jakž příslušie, zpívatí.“ Ještě o 68 let později můžeme číst, jak Jan Blahoslav podobně požaduje: „Povinni sou všickni malí i velcí, muži i ženy etc. jazykem svým neb řečí svou českou [...] chvály a zpěvy činiti.“ Při bližším pohledu však můžeme pozorovat, že od českého zpěvu kněží, na nějž lid „jakž příslušie“ odpovídá,

se důraz přesunuje ke zpěvu všeho lidu bez rozdílů. Co tedy příslušelo zpívat v kostele utrakvistickému lidu a jak se stal kancionál základem společného zpěvu?

Kancionál jako soubor českých písní vzniká (jak můžeme usuzovat z typologie dochovaných pramenů) ze dvou hlavních tradičních linií. Zaprvé jde o sbírky veršovaných modliteb i jednotlivých liturgických textů přeložených pro osobní potřebu do češtiny. Podobné rukopisy se v nezanedbatelném množství dochovaly už z předhusitského období, ale svůj význam neztrácejí ani v prostředí utrakvistickém. Druhým předchůdcem kancionálu jsou liturgické rukopisy, zvláště pak oddíly latinských hymnů, tropů a cantiones. Ty se zapisovaly do samostatných knih nebo tzv. „speciálních“ spolu s menzurálními či přímo vícehlasými mešními částmi. Jako mnohým tajemstvím obestřený solitér se pak dnešnímu vnímání jeví husitský Jistebnický kancionál, jehož písňová tradice nebyla zapomenuta, ale její cesty k pramenům 16. století zůstávají zatím badatelům skryty. Na počátku 16. století se však začíná duchovní píseň v češtině shromažďovat ve stále větším množství a obsah i řazení vznikajících kancionálů získávají svá nová specifika. Není to známkou nové liturgické praxe? – ptají se dnes hymnologové. A jak se to vše pojí s otázkou bohoslužebného zpěvu lidu?

Rozbor pramenné základny utrakvistického Kolínského kancionálu, jenž byl v tomto směru nejpodrobněji studován, poukazuje na to, že na počátku 16. století došlo k jakési kancionálové redakci. Z hudebního rozboru písní můžeme usuzovat, že v tomto období probíhal také určitý modifikační proces: Řada nápěvů latinských cantiones dostala s novými českými texty upravenou melodickou podobu, jež je nadále považována za „vlastní notu“. Tato redakce časově souvisí s dobou institucionalizace literátských bratrstev – a tedy i s problémem uživatelů kancionálů. Vznik kancionálů coby svébytných „speciálních“ je tak zřejmě úzce svázán se vzrůstajícím podílem laického (tedy hlavně měšťanského) vstupu do liturgických i „paraliturgických“ obřadů.

Od laického podílu na bohoslužbách byla však k obecně rozšířenému zpěvu shromáždění ještě dlouhá cesta a v tradičním utrakvistismu nebyla zřejmě nikdy zcela dokončena. Stížnosti na přidávání písní do tradiční liturgie, jež se v pramenech opakovaně vynořují, ukazují realitu, která stála do jisté míry v rozporu s obsahem reprezentativních graduálů. Již od dob Kolínského kancionálu z roku 1517 lze pozorovat praxi, jež je pak v poslední třetině 16. století spolehlivě potvrzena dochovanými rukopisy: totiž že mešní formuláře byly doplňovány písněmi a hymny. V Kolínském kancionálu se to dozvídáme z nadpisů neboli rubrik, předepisujících zpívat dotyčnou píseň například „při obětování Těla Božího a Krve Páně“, „mezi Sanctus“, „při pozdvihání“ či „k přijímání svatému“. V rukopisech poslední třetiny 16. století pak nacházíme i rubriky požadující „písničky místo ofertořů i jindy“ a „píseň místo Sanctus“. Naznačující tak použití písní jako náhrady za tradiční liturgické části.

Na otázku, co přísluší zpívat přímo shromážděnému lidu, odpovídá Koranda ve svém traktátu poměrně omezeným výčtem, v němž nacházíme kromě liturgických dialogů („máme ku Pánu Bohu“ a „i s duchem tvým“) především Vyznání víry a Modlitbu

Páně. Tyto zpěvy jsou také běžnou obsahovou složkou všech kancionálů jako tzv. preces. Otázka, zda v tradičním utrakvismu zpívalo shromáždění při bohoslužbách také další duchovní písně, zůstává zatím otevřená. Kromě modliteb zahrnutých v preces mohl lid znát především nejrozšířenější adventní a vánoční cantiones, které neopomine zaznamenat žádný kancionál 16. století a jejichž melodie slouží jako základ řady různých textů.

Mnohem větší podíl zpěvu lidu však předpokládá ve svých shromážděních Jednota bratrská. V návaznosti na tábořskou bohoslužbu je zde píseň považována za jednu ze základních složek liturgického dění. Lukášovy bohoslužebné reformy se sice vrací k užívání řady tradičních prvků, které se projevují i stabilním čtyřicetiprocentním podílem chorálních nápěvů v bratrských kancionálech 16. století, společně bohoslužebné písní je však stále svěžena role výkladu Písma i základů věrouky. Ještě většího významu nabývá píseň v období pronásledování, kdy je veřejný liturgický provoz omezen. Jan Černý vyzývá proto roku 1555 všechny věrné: Bohoslužbu „činiti máme [...] po domích svých s čeládkami ve dny sváteční i všední, čtouce sobě Písma svatá [...] a zpívající písničky duchovní, jakž kdo může a umí“. Po řádném členu Jednoty bratrské je požadováno, aby „písničkám se učil zpívati i pamatovati v času prázdnoti své“, jak čteme ve spise Povinnosti bratří soudců z konce 50. let 16. století. Podle ivančického sborového řádu z konce 16. století je pak potřeba „dvakrát, třikrát [...] pořad hned jednu zpívati. Po několik nedělí třebaš touž píseň [...], aby se spaměti učili“. Přes opakované zmínky o významu zpěvu všeho lidu zahrnují však bratrské kancionály 16. století také zpěvy, které byly zřejmě provozovány jen skupinou vybraných zpěváků. Jan Blahoslav mluví v předavcích ke své Musice přímo o pokynech „zpěvákům do kůru“ a roku 1615 je v předmluvě k novému kancionálu jasně konstatováno, že tradičně uváděné chorální zpěvy jsou „nesnadné, takže se jich [...] ode všech užívati nemohlo“.

Blíže Jednotě bratrské byly v názoru na liturgickou funkci písní luteránské a později kalvínské kruhy, působící v rámci utrakvistické církve pod záštitou evropskou reformací ovlivněné šlechty. Kněz Jakub Kunvaldský, sloužící na žerotínském panství ve Starém Jičíně, tak pro moravské luterány vydává roku 1576 kancionál, v němž po vzoru bratří spojuje kompletní chorální i písňový repertoár v jednu knihu: „Ten nedostatek v jazyku našem českém a moravském [...] zůstává, že takoví zpěvové duchovní [...] nejsou v žádný pořádek jednoho graduálu nebo kancionálu uvedeni. Sami toliko bratří [...] dosti velikou knihu písní duchovních [...] v jednu knihu shromáždili.“ Výslovně je pak kancionál určen „pro lid prostější, aby majíce puovod prostého chorálního zpívání, tak jméno Boží oslavovali“. Ještě dál jde ve svém požadavku lidového zpěvu liturgické nařízení majitele náchodského panství Albrechta Václava Smiřického z roku 1613. Pod vlivem kalvinismu zakazuje užívání starých graduálů a veškerý důraz klade na zpěv známých písní, a to především žalmů: „K takovému zpívání a chvalám Božím aby se graduálů, poněvadž lid obecní jich povědom není, [...] neužívalo“, ale jen „písně zvyklé a lidem známé.“

Úloha písně v liturgii a její funkce jako společného zpěvu shromáždění byla tedy v celých předbělohorských dějinách tématem reformních snah i věroučných sporů. Dosud se odbornými studii proplétá tendence hledět na dějiny duchovní písně očima zastánců či odpůrců lidového bohoslužebného zpěvu. Pro jeho dnešní přímé účastníky by proto tento „boj o duchovní píseň“ měl být především výzvou k promýšlení místa a smyslu společného zpěvu v křesťanské liturgii – v zápasech dějin i dnes.

Eliška Batová

400 let kralické bible

Výstava o kralické bibli v pražském Klementinu

Ke čtyřstému výročí posledního předbělohorského vydání Bible kralické připravila Národní knihovna ČR dosud nejučenější výstavu v kontextu nejnovějších vědeckých poznatků. Expozice Bible kralická 1613–2013 představí od 12. září do 3. listopadu starší české biblické překlady, původní tisky a její cizojazyčné předlohy, originální tiskařské literky i některé dobové písemné dokumenty, které veřejnost dosud neměla možnost spatřit.

Bible kralická je nejvýznamnějším a nejrozsáhlejším českým humanistickým překladem a prvním úplným biblickým textem přeloženým do češtiny se soustavným ohledem na původní jazyky. Její příběh je plný paradoxů. Vznikla ve druhé polovině 16. století v intelektuálním prostředí jednoty bratrské, která ještě relativně nedlouho předtím proklamovala nepotřebnost vyššího vzdělání. Je to nejznámější a nejdůležitější překlad bible do češtiny, ve své době však byla vydána neoficiálně, přičemž místo tisku bylo utajeno, a později byla za rekatolizace zakázána. Na dlouhá staletí se stala vzorem klasické češtiny a pak „národní biblí“, i když do poloviny 19. století byla tištěna převážně mimo české země. „Za nejpozoruhodnější etapu historie Bible kralické považuji právě dobu 18. století a „vzkříšení“ tohoto překladu díky jeho novým edicím v Halle, Žitavě, Berlíně a na dalších místech. Tato vydání navrátila Bibli kralickou k životu na několik dalších staletí a navíc ukázala, že nejde pouze o jakýsi specifický „národní“ klenot, ale o duchovní dědictví, ke kterému se zná – a které přijímá za svůj – celý stře-doevropský prostor. To je podle mne jeden z jasných dokladů kulturní velikosti tohoto díla.“ prozrazuje církevní historik Jiří Just, jeden z autorů scénáře k výstavě.

Na počátku celého překladu stál elitní vzdělanec Jan Blahoslav, který přeložil a v letech 1564 a 1568 v Ivančicích vydal Nový zákon. Sám pak formuloval zásady, jimiž se následně řídila skupina duchovních a učenců, kteří v jeho práci pokračovali a v následujících letech přeložili Starý zákon, revidovali Blahoslavův překlad a obojí doplnili obsáhlým výkladovým komentářem. Překlad byl poprvé vytištěn mezi lety

1579–1594 v bratrské tiskárně v Kralicích nad Oslavou a jeho šest svazků čítalo na čtyři a půl tisíce stran. „V překladatelském týmu Bible kralické byly jedinečným způsobem spojeny hluboké humanistické vzdělání a umělecký cit pro krásu češtiny. Její mírně archaický biblický styl se stal závazným pro českou překladatelskou tradici – včetně jezuitské protireformační Bible svatováclavské – až do 20. století,“ vysvětluje bohemista Robert Dittmann, druhý autor konceptu expozice. Poslední kralické, opět revidované znění vyšlo v jednom svazku v roce 1613 a stalo se základem dalších exulantských vydání v 18. století. V době rekatolizace spojovala Bible kralická rozptýlené skupiny českých a moravských exulantů i domácí tajné nekatolíky. Za národního obrození pak měla Bible kralická zásadní vliv na konstituování spisovné češtiny. Po vydání tolerančního patentu ji přijaly za svou všechny české a většina slovenských nekatolických církví a v liturgickém užívání ustoupila do pozadí až po vydání Českého ekumenického překladu z let 1961–1979 a nového slovenského evangelického překladu v roce 1977. Ještě dnes zůstává překlad Bible kralické oblíbeným pramenem osobní zbožnosti.

Bible kralická stala jedním z klenotů národní kultury. Výběr vystavených exponátů, pocházejících z nejvýznamnějších sbírek v České republice, zahrnuje v doposud nerealizovaném rozsahu a kvalitě starší české biblické překlady, původní tisky Bible kralické a její cizojazyčné předlohy i některé dobové písemné dokumenty, které dosud nebyly veřejnosti představeny. Naistarská měla zvláštnost také písemnosti tiskařské literky, nalezené na tvrzi v Kralicích, raritní korekturní obtahy z části bratrského kancelářského státní tisky, jejichž výpisem získával dopisovatel skryt, včetně exempláře z vlastnictví významných osob své doby, např. tisky z dobovými vzorci pocházejícími z knihoven moravských Žerotínů nebo panů z Valdštejna.

Křesťanský tržník / zprávy o křesťanském tržníku v Kralicích nad Oslavou (1613)

Vítez z Kroměřížského muzea Moravský (1627): oběd na tvrzí v Kralicích. A. Zámek v Kralicích nad Oslavou (1613)

NK

U příležitosti konání výstavy
Bible kralická 1613–2013
 Autorka scénáře:
 PhDr. Robert Dittmann, Ph.D. / Mgr. Jitka Jureš, Th.D.
 Galerie Klementinum – Výstavní sál
 12. 9. – 3. 11. 2013
 úterý–neděle, 10.30 – 18 hodin

Národní knihovna České republiky
 Klementinum 196, 110 00 Praha 1
www.nkp.cz, www.klementinum.cz
www.facebook.com/narodni.knihovna

Vydala Národní knihovna České republiky, 2013
 ISBN 978-80-7050-627-1

Česká televize Český rozhlas

**BIBLE
 KRALICKÁ**
 1613–2013

Výstava Národní knihovny ČR přehledně provede návštěvníky dějinami tohoto překladu od jeho vzniku až do současnosti. Přiblíží, proč se Bible kralická stala jedním z klenotů národní kultury. Dosud nejučenější expozice k tématu je připravena podle nejnovějších vědeckých poznatků a prezentována srozumitelnou formou. Výběr vystavených exponátů, pocházejících z nejvýznamnějších sbírek v České republice, bude zahrnovat v doposud nerealizovaném rozsahu a kvalitě starší české biblické překlady, původní tisky Bible kralické a její cizojazyčné předlohy i některé dobové písemné dokumenty, které dosud nebyly veřejnosti představeny. Návštěvník bude moci shlédnout také původní tiskařské literky, nalezené na tvrzi v Kralicích, raritní korekturní obtahy

části bratrského kancionálu, staré tisky, jejichž význam zůstával doposud skryt, včetně exemplářů z vlastnictví významných osob své doby, např. tisky s dobovými vazbami pocházejícími z knihoven moravských Žerotínů nebo pánů z Valdštejna.

Výstavu Bible kralická 1613–2013 je možné navštívit ve Výstavním sále Galerie Klementinum každý den od 10.30 do 18.00 s výjimkou pondělí. Vstupné je 60 Kč, pro studenty a seniory 40 Kč.

Národní knihovna ČR

Oslavy 400 let od poslední edice Bible kralické

Jak všichni jistě víte, ve dnech 13. – 15. 9. 2013 proběhla oslava k 400 letům Bible kralické, a to přímo v obci Kralice nad Oslavou. Obec Kralice připravila ve spolupráci s církvemi pro všechny návštěvníky bohatý program. Původně bylo počítáno s účastí zhruba tisíce návštěvníků. Na tento počet se obec také důkladně připravila, byla provedena výzdoba, zřízeno odstavné parkoviště pro návštěvníky, postaveny tribuny pro přednášky, zřízeno provizorní letní kino pro promítání dokumentů. Nakonec bylo i přes mírnou nepřítěž počasí pracovníci památníku Bible napočítáno téměř 5000 účastníků.

Zájem byl tak obrovský, že Památník Bible kralické byl doslova v obležení a pracovnice památníku zvládaly tento nápor i za pomoci rodinných příslušníků a dobrovolníků. Výklady se prováděly nepřetržitě a musely být zkráceny do půlhodinového bloku, aby bylo možno vyhovět co nejširšímu okruhu zájemců.

Celá oslava se odehrávala na několika hlavních místech, přičemž byl na všech připraven bohatý program od ranních až do nočních hodin. Mimo tato místa žila však oslavami celá obec. Místa s největší koncentrací byla tedy Památník Bible místní kostel, který je proti památníku, místní škola, zbudovaná v těsném sousedství Památníku Bible, kde také

probíhaly přednášky. Pro ty, kteří nechtěli být rušeni, připravil pan starosta modlitební místnost přímo na radnici. Velká část programu se odehrávala také v sokolovně a na přilehlém fotbalovém hřišti, kde vlastně celý nápad uspořádat tuto oslavu také před dvěma roky vznikl.

Celý program byl zahájen v pátek 13. 9. v 17 hodin aktem propůjčení jména biskupa Jana Blahoslava základní a mateřské škole v Kralicích nad Oslavou. Samotný

biskup Jan Blahoslav z Ivančic měl svůj úzký vztah k tomuto místu, a to bez ohledu na Bibli kralickou. Přátelil se s Jindřichem Kralickým a v roce 1557, tedy sto let po vzniku Jednoty bratrské, věnoval zřejmě právě Jindřichu Kralickému zvon, jenž nese jméno Šimon. Tento zvon přečkal všechny nepokoje i války a zůstal v Kralicích dodnes. Jako by tím biskup Jan Blahoslav předznamenal, odkud bude biblické slovo, na jehož překladu do českého jazyka sám pracoval, šířeno doslova do celého světa, stejně jako hlas zvonu, jenž se rozléhá do kraje. Nutno dodat, že v té době nemohl ještě ani sám Blahoslav tušit, že tiskařské a vazačské práce na české Bibli budou probíhat právě v Kralicích. Propůjčením jména Jana Blahoslava byl tedy celý program oslav zahájen. Následovaly vernisáže, koncerty, recitace básní mladých autorů a v pozdních hodinách byl promítán film Hrabě Zinzendorf - síla přesvědčení. Vše pokračovalo dále sobotním a nedělním programem. (PK)

Za Kralickou do Kralic

Od pátku do neděle byly Kralice n. O. místem setkání asi čtyř tisíců lidí se zájmem o Bibli kralickou, od jejíhož posledního vydání v roce 1613 v tiskárně Jednoty bratrské letos uplývá 400 let. Mnohokrát a na mnoha místech v Kralicích těch dnů se ozýval vděčný potlesk. Všem pořadatelům by z tisícového zástupu mělo zaznít mohutné DÍKY! Především starostovi panu Emilu Dračkovi a občanům Kralic n. Oslavou. Ale také ostatním pořadatelům, kteří svědomitě připravili tak bohatý program, že bylo těžké z něho vybírat, když současně probíhaly akce na různých místech. Vedle obce Kralice nad Oslavou byli pořadatelé Českobratrská církev evangelická, Slezská církev evangelická a.v., Moravské zemské muzeum a Občanské sdružení České studny.

Byly připraveny hudební programy, přednášky, výstavy, promítání filmů z bratrské historie, velké koncerty, programy pro děti, byl otevřen Památník Bible kralické a kralická tvrz. Akce se konaly ve starém bratrském kostele, nyní v katolickém kostele sv. Martina, ve škole, v sokolovně, u hlavního podia na stadionu. V pátek večer nás velice zaujal koncert duchovních písní Tomáše Najbrta a výstava o Moravě tolerantní.

V sobotu 14. 9. v 9.30, za mírného deště, slavnostně zahájili oslavy na stadionu starosta Emil Dračka a synodní senior ČCE Joel Ruml. K pozdravu byla přizvána za Evropskou kontinentální provincii Jednoty bratrské Benigna Carstens.

Pak pro mnohé nastal čas volby: Který nabízený program přijmout a který s lítostí oželet? Na pěti místech bylo možno sbírat poučení, povzbuzení, radostné zážitky. A to se ještě potkávali mnozí známí a bylo třeba si s nimi povídat.

V neděli 15. 9. nešli lidé do kostela, tam by se nevešli, ale na stadion k ekumenické bohoslužbě, kterou vedl synodní senior ČCE Joel Ruml a při níž kázal biskup Slezské církve evangelické a.v. Jan Waclawek na text Jan 8,31-32: Ježíš řekl Židům, kteří mu uvěřili: „Zůstanete-li v mém slovu, jste opravdu mými učedníky. Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými. Ze srdce a s dojetím zpívalo shromáždění závěrečnou píseň – modlitbu, k níž jsme se rádi přidali: Ó svatý Bože, slyš naše hlasy, když k tobě lkáme za národ svůj!...

Při mnohých vystoupeních jsme byli dojati vděčností, že nás Pán Bůh povolal do vzácného společenství Jednoty bratrské, která měla tak krásné osobnosti a svědky Kristovy a vykonala pro Boží slávu takové věci, že si je s úžasem můžeme připomínat i po staletích.

Ještě poslední fotografie – a nad nimi si doma budeme vděčně připomínat, co jsme prožili a přijali za ty krásné tři dny v Kralicích nad Oslavou. Rozhodně jsme nelitovali námahu dlouhé cesty do Kralic, stálo to za to, dlouho budeme vzpomínat!

Díky pohotovosti pořadatelů si účastníci oslav mohli zakoupit sborník některých proslovených přednášek: *Za Kralickou do Kralic aneb 400. výročí Bible kralické*. Vydalo Moravské zemské muzeum Brno ve spolupráci s obcí Kralice nad Oslavou, 216 stran.

Jiří Polma

Medaile k jubileu Kralické bible

Pro všechny, kteří si chtějí připomenout tuto událost, nebo pro ty, kdo by rádi měli památku na tento významný svátek, který není toliko svátkem církevním, ale i svátkem pro český jazyk, byla ve spolupráci Misijní provincie Jednoty bratrské (ochranovský seniorát při ČCE) a obce Kralice nad Oslavou provedena ražba medailí s názvem: Pamětní medaile k 400 letům od poslední edice Bible kralické. Ražba byla provedena v České mincovně.

Medaile je tedy určena pro všechny zájemce, kteří by rádi vlastnili pamětní upomínku k 400 letům Bible kralické nebo by rádi obdarovali své blízké, případně k rozšíření své numismatické sbírky. Koncept medaile je vytvořen z původních předloh. Avers je zpracován jako úvodní text k Bibli kralické. Reverzní strana obsahuje fragment Komenského obrazu s motivem ražby Bible.

Medaile jsou raženy v drahém i nedrahém kovu.

První verze o velikosti 34 mm a váze jednoho těžkého šekelu, tedy 16 g v ryzím stříbře Ag 999. Medaile je balena v kapsli a plastové etuji včetně certifikátu. Cena je 890,- Kč včetně DPH.

Pro tuto velikost byla zvolena také levnější verze v nedrahém kovu MS80. Medaile je balena v kapsli a plastové etuji včetně certifikátu. Cena je 160,- Kč včetně DPH.

Pro sběratele je vyráběna také varianta medaile ve velikosti 37 mm o váze 1 unce, tedy 31,1 g.

Varianta v ryzím stříbře Ag 999. Medaile je balena v kapsli a modré sametové etuji včetně certifikátu. Cena je 1390,- Kč včetně DPH.

Varianta v ryzím zlatě Ag 999,9. Medaile je balena v kapsli a červené sametové etuji včetně certifikátu. Cena je 39 960,- Kč včetně DPH.

Medaile je možné objednat na telefonním čísle: 730 820 904

Byla také zřízena emailová adresa: biblekralicka400@gmail.com

Zboží lze také objednat online na stránkách eshopu: <http://eshop.mintglass.cz/>

Pavel Kameník

unitas fratrum

Bílý talár

– bílé, volné, zřasené roucho, přikrývající vlastní oděv – je v Jednotě bratrské užíván kazatelem při vysluhování svátostí.

(V roce 1958 napsal o bílém taláru krátký článek do Jednoty bratrské, str. 127, bratr A. Ulrich. Použijme ho znovu, abychom si osvěžili, proč bílý talár oblékají naši kazatelé.)

Josephus (Flavius) popisuje úbor kněze v chrámě jako dlouhé, až po nohy sahající roucho, přepásané přes prsa ve výši nadloktí. Vestiarum Christianum tvrdí, že bílý svrchní šat kněze se podobá oděvu, jež podle tradic Východní církve nosili apoštolové. Volné, zřasené bílé roucho, s rukávy podle starých řeckých vzorů.

Stará Jednota v počátcích nepoužívala bílý talár z důvodu vnějšího odlišení od římské církve. V pozdních letech jej však někteří biskupové používali při vysluhování svaté večeře Páně.

Obnovená Jednota má o jeho zavedení písemný doklad v Zinzendorfově „Gemeinhaus Diarium“, záznam z 8. září 1748: Zinzendorf „zkoumal, zda by starocírkevní zvyk nošení bílého taláru mohl být zaveden v Jednotě bratrské. Toto bylo kdysi opuštěno jako znamení oddělení, ale někteří luteráni dosud jej užívají“. Potom pět bratří pověřených vysluhováním sv. večeře Páně „dostalo bílé taláry podobné těm, jež byly nošeny v Octava Alborum – Bílém týdnu – kromě toho, že místo zlatého pásu Kněze králů země nosili jeho kněžský pás barvy jeho ran“. Bratři se tu odkazují zřejmě na Zj 1,5-6.13: *Milost vám a pokoj... od Ježíše Krista, věrného svědka, prvorozeného z mrtvých a vládce králů země.... a učinil nás královským kněžstvem Boha, svého Otce... Uprostřed těch svíců někdo jako Syn člověka, oděný řízou až na zem, a na prsou zlatý pás.*

Tento způsob se rychle rozšířil, každý kazatel se ovšem řídil přáním svého sboru. Zpočátku nosili Zinzendorf a někteří červený pás, část kazatelů bílý. Synodem 1769 bylo užívání červeného pásu opuštěno. Generální synod 1789 rozhodl, aby „užívání bílého taláru při svaté večeři Páně bylo všeobecně zavedeno; aby jej též bylo užíváno při křtu dospělých.“ Anglickým bratřím bylo doporučeno užívat jej i při křtu dětí.

Písmeno „P“ Ivančického kancionálu 1564

Nejprve se tedy užíval při svaté večeři Páně, pak při křtu dospělých, pak křtu dětí a konfirmaci a posléze jej zahraniční bratři užívají i při požehnání sňatku. Užití při konfirmaci je zdůvodněno tím, že zpravidla následuje vysluhování večeře Páně.

Vždy má význam služebního roucha a odkazuje ke Kristu, Pánu Církve a všeho dění. Nikdy nemá za účel vyvyšovat člověka, naopak připomíná služebnost. Tradovaný výklad užívání bílého taláru se opírá o Jana 13,4 a má zdůraznit vznešenost Kristovy služby. *..odložil svrchní šat, vzal Iněné plátno a začal učedníkům umývat nohy a utírat je plátnem, jímž byl přepásán.*

Poznámka: Na jednom z historických portrétů (od J. Nouala po r. 1670) je J. A. Komenský oblečen do bílého taláru.

Albánie – Od ateistického státu k začátku víry

(část 1)

Nedávno se slavilo 20 let misionářské práce v Albánii. Máme zde tedy nezávislou Jednotu bratrskou jako část Světové Unitas Fratrum. Muž, který byl touto prací v prvním desetiletí pověřen, byl Dán Ankjaer T. Poulsen. Následující zpráva byla sestavena z jeho příspěvků, uveřejněných v dánském misijním časopise „BDM-Nyt“.

Albánie do roku 1990 absolutně izolovaným balkánským státem v čele s Enverem Hodžou, který přerušil styk se Sovětským svazem a hledal přátelství s Maem v Číně. Nakonec Hodža Albánii úplně izoloval od Evropy a zbytku světa tvrzením : „Albánský lid je nejinteligentnější a nejvzdělanější národ v dokonalé socialistické a ateistické republice.“ Šest let vězení bylo tenkrát nejkratším trestem za bezvýznamné náboženské vyjádření. Hodža zemřel v roce 1985. Jeho režim však trval až do nepokojů 1990 a následného převratu.

V letech 1991-1992 byla zavedena náboženská svoboda. Téměř stoprocentně ateistické obyvatelstvo našlo své kořeny. 3,2 milionu obyvatel se rozdělilo na základě svého rodinného původu na 70 procent muslimů, 20 procent albánských pravoslavných a 10 procent římských katolíků. Lidé už nechtěli být déle ateisty. Stali se věřícími, ale jen podle jména. Nevěděli, jak má věřící člověk vést svůj život. Jen asi 10 kněží přežilo těch 50 temných let. A jen několik málo lidí praktikovalo islámské náboženství.

Po volbách v r. 1992 utvořila vládu Demokratická strana a otevřela hranice země. Albánský velvyslanec ve Stockholmu prosil o kontakty na církve a křesťanské skupiny, mezi kterými byla Dánská evropská misie. Ankjaer T. Poulsen byl v této době jejím generálním sekretářem. V dubnu 1992 bylo v Kodani uspořádáno setkání se 14 organizacemi. Jedno z témat, o nichž chtěl velvyslanec od křesťanů něco vědět, byla křesťanská výchova dětí a mládeže. V srpnu potom přišli do Kodaně čtyři Albánci. Jednou z nich byla Viola Grillo, dcera tehdejšího komunistického velvyslance. Na klopě svého pláště nosila křížek. Viděla italský film o Ježíšovi z Nazareta a chtěla nyní

vědět více o křesťanství. Uměla trochu anglicky a v Dánsku navštívila několik nedělních škol. „Naše děti musí dostat lepší šanci, tak jako tyto děti, potom to dokážeme,“ řekla. Dánská evropská misie prosila o pomoc Misii Jednoty bratrské v Dánsku (BDM) v Christiansfeldu. Tímto způsobem se Jednota zapojila.

Ženy byly první

Za krátký čas měl Ankjaer T. Poulsen telefonát z Albánie: „Jsem Vjollca z Albánie, švagrová Violy. Jsem křesťanka, ale ještě nikdy jsem s žádným křesťanem nemluvila. Mám množství otázek ke křesťanství a ke křesťanské výchově dětí. Zde zakládají dětské kluby Svědkové Jehovovi, Scientologové a Hnutí Moon. Můžete nám doporučit, abychom posílali naše děti do těchto klubů?“ „Moje odpověď je velmi jasné Ne,“ řekl Ankjaer T. Poulsen. Potom ho prosila, aby do Albánie co možná nejdříve přijel.

V září přicestoval A. Poulsen do albánského hlavního města Tirany. To, co během jízdy do města viděl, ho šokovalo a deprimovalo. Všude bída, nouze a odpadky. Pro setkání s vedoucími osobnostmi města a země byla uspořádána oficiální návštěva. Vrcholem byla pro A. Poulsena návštěva u obou švagrových, Violy a Vjollycy. Byt se nacházel v bloku domů, které byly na spadnutí, ale jejich byt o dvou místnostech byl čistý a spořádaný. Vjollca mluvila dokonalou angličtinou. Měla nyní příležitost zodpovědět otázky A. Poulsena: „Jak jsi mi mohla v telefonu říci, že jsi křesťanka, ale ještě nikdy jsi se s žádným křesťanem nesetkala?“ Odpověděla, že byla vychována v ateistickém prostředí, v domě komunistického ministra. Učila se všechna partajní hesla. Avšak jako dítě a jako mladistvá měla množství otázek, které nemohla a ani nesměla klást.

Ve svém nitru cítila prázdnotu a odpor vůči všem privilegiím. Rozhodla se dívat se na všechno naopak. Když se řeklo, že není žádný Bůh – což bylo řečeno velmi drsně a hrubě, namítla k tomu, že Bůh existuje. Když obrátila evoluci, vyšlo jí, že zde musela být předtím nějaká vyšší inteligence. Její inženýrské studium jí to potvrdilo. Ale kdo byl tento Bůh, tato síla?

Vdala se, její matka zemřela a ona se musela starat o svého otce, o ministrovu domácnost. Nebyl zde nikdo, s kým by mohla mluvit. Jednoho dne našla na ulici kus papíru, shýbla se pro něj a zvedla ho. Byla to stránka z bible, z Lukáše 2. Dal se z ní přečíst příběh o Ježíšově narození. Od toho okamžiku začala přemýšlet v modlitbách. Když jednou navštívila Itálii, dostala bibli jako dar. Od podzimu 1981 začala prosit o zázrak. Zázrak, aby pro lidi v Albánii bylo opět možné slavit vánoce.

Krátce před porodem 24. prosince cítila bolesti. V noci porodila syna. Neprodleně pozvala k oslavě několik přátel a svou švagrovou. Od té doby slavila o každých vánočních svátcích Ježíšovo narození ve svém vlastním synovi. „Od toho dne jsem byla křesťanka,“ řekla, „pět let, než zemřel diktátor Hodža“. Semeno bylo zaseto předtím, než někdo z misionářů vstoupil do Albánie. Prosila: „Je pro tebe možné přijít k nám z Dánska kázat a poučovat naše děti v křesťanské víře“

Organizuje se pomoc

Po návratu do Dánska o tom všem A. Poulsen mluvil s různými partnery. V misijní oblasti kontaktoval BDM (Bratrskou misijní organizaci). Nyní byl od ní úředně ustanoven převzít odpovědnost jako sekretář pro albánskou misii. Měl se proto starat o zakládání křesťanských dětských klubů, aby se uspořádaly křesťanské vzdělávací nabídky a tréninkový plán pro vedoucí pracovníky. Od té doby je dánská Pomoc koordinována a vedena Bratrskou misijní pomocí (BDM). Podílelo se na tom množství skupin z celého Dánska, především Ys Mens Club (Klub mladých lidí) v Jutsku.

BDM chtěla práci podporovat, ale Albánci sami měli rozhodnout, kterým článkem křesťanské církve by chtěli být. Práce měla tedy protestantský, luterský a bratrský základ.

Během let podnikl A. Poulsen řadu cest do Albánie, aby poskytl pomoc a instrukce. Mladí dobrovolníci byli vysíláni do Tirany, aby spolupracovali v omezeném čase v dětských klubech. Několik farářů bylo na krátký čas v Albánii, především aby vykonali křty a udělili svátosti. V Tiraně a okolí pracoval také jeden farář na plný úvazek. Skupina „Klubu mladých“ založila v Tiraně „Klub přátelství“.

Mnoho lidí z Dánska bylo zaměstnáno v Albánii v práci na kratší nebo delší čas. Dobře vzdělané ženy, Viola Grillo a Vjollca Dervishi se staly vedoucími osobnostmi a pozdější Vjollcin manžel, Eduard Mazi, převzal celkové vedení. Viola a Vjollca byly při misijní slavnosti v Christiansfeldu r. 1994 pokřtěny.

*Překlad Erika Bauna M.U.
(dokončení v dalším čísle NBL)*

náš seniorát

Železný Brod

Noc kostelů – 24. května 2013

Rozhodli jsme se představit Kralickou Bibli. Dobré je mít při takovém představení i něco před očima. J. Polma připravil na šesti malých panelech a ve dvou osvětlených vitrínách malou výstavku o Kralické. Vědodil jí originál Kralické bible z r. 1596. Na jednom panelu byla představena Hesla Jednoty bratrské a vystaveno několik výtisků cizojazyčných i starších českých Hesel. Byly připraveny a rozmnoženy informativní listy o Bibli, o jejím složení a české historii překladů. Vedle toho i šestero krátkých biblických textů podle kralického znění. Pro děti hádanky a kvízy. Připraveny byly i kroniky k volnému prohlížení. A samozřejmě občerstvení. A navíc jedno překvapení: figurina z hotelu Veselý dostala nové poslání – sestry ji proměnily talárem na faráře.

V pátek 24. května v 18 hodin rozezněl náš zvon bratr Josef Hlubuček. To je pokyn k zahájení Noci kostelů. Jiří Polma přivítal přítomné, představil program a vykonal krátkou pobožnost podle textů Hesel na tento den. Protože byly připraveny biblické texty, někteří využili možnost zkusit si kralický text přečíst veřejně z kazatelny přes mikrofon.

V 19 hodin zpíval Řetízek pod vedením Josefa Hlubučka. To už nás bylo bez účinkujících asi 40. V krátké přestávce byly děti zaujaty hrou, kterou připravil Jan Halla: děrované bludiště, kterým bylo třeba dostat míček do správného otvoru. Vydržely u toho dost dlouho.

Ve 20 hodin vyprávěl J. Polma o překládání Bible ve staré Jednotě bratrské až ke kralickým mistrům. Na závěr zmínil i archeologické nálezy v Kralicích nad Oslavou pod vedením Dr. Vlasty Fialové a zbudování Památníku kralických tisků.

Ve volných chvílích si přichozí prohlíželi výstavku. Někteří z přichozích listovali v Heslech a hledali texty na den svého narození. Našli se také tři odvážlivci, kteří požádali o výstup do věže – chtěli se podívat na zvon. Nu, je Noc kostelů, ani takové mpřání nemá být odmítnuto. Kolem deváté večerní se u nás zastavila regionální televize, aby udělala pár záběrů a mini rozhovor: proč se jmenujeme Ochranovský sbor...

Celkem se během večera vystřídalo asi 60 lidí. Rozcházeli jsme se pár minut před půlnocí.

Indiáni z Jablonce n.N.

V neděli 2. června 2013 dopoledne kazatel při sborovém ohlášení oznámil, že za chvíli čekáme vzácnou návštěvu, neboť přijede David Zeisberger s indiánskými přáteli. Někdo si to hned nespojil s dříve ohlašovaným divadlem, se kterým k nám zavítají Jablonečtí.

Na popud Dagmar Kubíčkové (Oupické) napsal Jiří Kouba pro Noc kostelů v Jablonci n. N. několik scén z bratrské misie mezi severoamerickými Indiány. Pozvali jsme je, aby nás svou hrou potěšili. A stalo se v míře velmi hojné. Byli skvělí! Nejen jejich originální kroje!

Divadelní hra nahlíží na některé úseky života významného bratrského misionáře Davida Zeibergera, rodáka ze Suchdola nad Odrou. Viděli jsme ho mladého, když se v Holandsku vzdělával a zároveň sloužil jako poslíček v zasilatelství u ne příliš citlivého obchodníka.

Pak jsme se dostali do tábora mohykánského náčelníka Tschoopa. Byl to prudký, vášnivý člověk, inteligentní, ale vlivem ztráty budoucnosti svého národa propadl alkoholu. U něj se zastavil bratrský misionář Christian Rauch a svým jednáním i slovem obrátil náčelníkův život ke Kristu.

Pak jsme opět viděli Davida Zeibergera, jak se v Bethlehemu učí indiánské jazyky. Přitom všichni diváci dostali úžasnou odbornou lekci o lenapštině, indiánském jazyku, do kterého překládal Zeisberger i bratrské písně. K jedné takové nás pozvaly ochra-

novské indiánské sestry na nápěv Soudce všeho světa, Bože. Vyučoval nás Christofer Pyrlaeus, profesor indiánských jazyků z lipské univerzity. Obecenstvo se náramně bavilo, stejně jako při humorných scénkách ze života v indiánském táboře.

Zeisberger na konci života čelí mínění starého kolonizátora, že je třeba Indiány vyhubit jako kananejské ve Starém zákoně.

Díky sbore jablonecký!!

Jablonecké divadelní jaro s Indiány a Davidem Zeisbergerem

Pro Noc kostelů 2012 jsme u nás v Jablonci ve velmi krátké době secvičili divadelní hru o královně Ester. Vrcholem Noci kostelů 2013 se stalo opět divadlo, které jsme hráli také v našich sborech v Železném Brodě a Rovensku pod Troskami. Duch divadelní zavanul, uvidíme, jak bude mít dlouhý dech...

Když se blížila Noc kostelů 2013, zrodil se nápad věnovat ji Davidu Zeisbergerovi, apoštolu Indiánů ze Suchdola nad Odrou. Byla to šťastná volba. Indiáni pořád fascinují malé i velké, navíc na ně máme ve sboru znalce. A David Zeisberger? Ten představuje jednu z nejpozoruhodnějších kapitol historie Obnovené Jednoty bratrské.

Nashromáždili jsme spoustu informací o Zeisbergerovi, Indiánech Lenapech (Delawarech), jimž kromě Irokézů ponejvíce sloužil, o temnými stíny poznamenaném osídlování Ameriky, což nám posloužilo pro seminář a pobožnost v duchu indiánsko-křesťanské spirituality. Nejvíce pozornosti naší i našich návštěvníků ovšem upoutala právě divadelní hra ze života a doby Davida Zeisbergera, kterou sepsal a režíroval Jiří Kouba.

Měli jsme štěstí, že nám byly zapůjčeny krásné indiánské oděvy a předměty vyrobené z velké části podle autentických indiánských vzorů, mnohdy i starými technologiemi. Pět dějství plných humoru, poznání i dobré zprávy o Pánu Ježíši Kristu, náčelníku nejstatečnějším, zavedlo diváky do různých prostředí. První do holandského Herrendijku, kde mladý David dělal poslíčka a odkud kvůli tvrdému zacházení

obchodníka, který se v naší hře jmenoval Sudhoven, utekl za rodiči do Georgie. V druhém dějství se odehrávala klasická scéna dějin misie Jednoty bratrské: misionář Rauch získává zlého náčelníka Čupa pro Krista nejen slovy, ale zvláště klidem, s nímž usnul beze strachu o život v jeho chýši. V další scéně profesor Pyrläus z Lipska učil Zeisbergera i diváky ve škole indiánských jazyků v pensylvánském Bethlehemu základním

frázím z jazyka Lenapů. Posléze jsme se přenesli do shromáždění křesťanských Indiánů, kteří se zrovna učili novou píseň: Christ Jesu nyhillaljenk, Zeisbergerův lenapský překlad písně Mocný Bože při Kristovu (nápěv Soudce všeho světa, Bože). V závěrečném dějství odehrávajícím se v newyorské vývažovně naznačil rozhovor Davida Zeisbergera s pensylvánským kolonistou, jak negativně se puritáni dívali na Indiány a jakým útrapám čelili i Indiáni křesťanští.

A skončíme úryvkem, jímž se ke konci chýlila i naše hra: „Těžko jsme hledali v lenapštině slovo pro obecný konec. Našli jsme jen slovesnou vazbu wikwe (uikue) – „Skončilo to“. Pokaždé ale, když něco končí, něco jiného začíná. A tak nekončí ani naše hra, jako nekončil smrtí rudých bratří jejich pravý život v Bohu. Spíš se ptáme: začal se už ten náš, a jde správným směrem?“ Wikwe.

(DK)

Bohoslužby v Kořenovském kostelíku

S bohoslužbami v kostelíku jsme začali dne 30. 6. 2013, o týden dříve než je tradice, ale bylo to z důvodu sejítí s naším partnerským sborem z Niesky (Německo). Setkání to bylo opravdu krásné a požehnané. Ke krásné atmosféře přispěl opravený interiér kostelíka, o který se postaral náš seniorát, za což mu moc děkujeme.

Bohoslužby a celé sejítí vedla a skvěle překládala naše kazatelka a tanvaldská administrátorka sestra Hana Jalušková. Moc jí za to děkuji. Po bohoslužbě následovalo malé občerstvení a debata s německými bratřími a sestrami. Tímto děkuji také našim sestram z tanvaldského a rovenského sboru za skvělé občerstvení a obsluhu.

Debaty s našimi bratřími a sestrami z Německa se týkaly hlavně budoucnosti našeho tanvaldského sboru... Moc nám přejí a v jejich modlitbách zaznělo přání, abychom se mohli navrátit do vráceného sboru a aby nás vedl kazatel/ka. To je samozřejmě i naše přání. Víím, že bez vedení sbor strádá.

Po společném obědě jsme se všichni vydali na menší túru k rozhledně Štěpánce. Přáním německých bratří a sester bylo vidět okolní krajinu z výšky. Doma si kopečků moc neužijí. Volba této rozhledny byla dobrá, všichni byli moc spokojeni.

Poté jsme se vydali do Tanvaldu. Němečtí bratří a sestry chtěli vidět, v jakém stavu je vrácený sbor. Po prohlídce sboru a celého domu měli někteří v očích slzy. Zvlášť ti, co sbor znali ještě z dob, kdy tam sloužil bratr Borski.

Návštěva bratří a sester z Německa byla povzbuzující a věřím, že schopný kazatel či schopná kazatelka dá s pomocí našich a německých bratří a sester sbor i dům do provozu schopného stavu. Samozřejmě s Boží pomocí, za což se denně modlíme.

Krásné a požehnané prázdninové dny přeje

Petr Boskovic
Kurátor Tanvaldského sboru

Zlatá svatba

Přesně na den po padesáti letech obnovili 5. července 2013 v našem sboru svůj sva-
tební slib před Bohem milí manželé Vladimír a Eva Benešovi. Před nebeským Otcem
i svou rodinou a přáteli chtěli vyjádřit svou vděčnost za ten uplynulý čas SPOLU
a vyprosit si Boží požehnání do budoucnosti, kterou jim Pán Bůh daruje.

Před padesáti lety k nim promluvil bratr František Timotheus Petr na biblický text
z listu apoštola Pavla Koloským 3,15: „Pokoj Boží vítězíš v srdcích vašich, k němuž
i povolání jste v jedno tělo; a buďte vděční.“ Stejný text zazněl při jejich zlaté svatbě.

Svým „zlatým“ výročím vydávají svědectví, že Boží pokoj zvítězil v jejich srdcích.
Dodrželi slib, který si tehdy dali před lidskými svědky i před Bohem. Vydávají svědectví
o tom, co znamená být jedno tělo ve dvou, svědectví o vděčnosti, že je Bůh obdaroval
láskou, svědectví o hodnotě manželství a rodiny – a to ve světě, kde vidíme výraznou
krizi rodiny a vztahů vůbec.

Kéž Pán Bůh i nadále provází svou přízní „zlaté“ manžele Benešovy!

Kalich 2013

6. července kolem 19 hodiny jsme se začali scházet na faře k večeři, kterou přípra-
vila Jana Uhlířová. Přijel i náš host na Husův den, bratr Ondřej Soběslavský, emeritní
senior Jihočeského seniorátu ČCE z Tábora. Před desátou večer jsme se přepravili
do Besedic. Byli mezi námi někteří, kteří přišli na noční Kalich poprvé. A také jsme

měli mezi sebou malé účastníky. Nejmladší
byli Kubík Halla (4,5 let), Míša a Honzík
Uhlířovi (10 a 8 let). Moc si to užívali – tu
noční atmosféru, průchod mezi skalami,
rozsvícené lampičky... Nejstarší účastníci
byla sestra Sylva Lejsková, která už má za
sebou osmdesátku – ale hádali bychom jí
o 20 méně! Bylo nás 21.

Kázal Jiří Polma o Eliášovi, když se
potkal ve skalní rozsedlině s tichým Hos-
podinovým hlasem, který přišel po veli-
kém a silném větru, rozervávajícím hory
a tříštícím skály, po zemětřesení a ohni...
(1. Královská 19,9-14) Možná to byl svým
způsobem i obraz Eliášova nitra, možná
jeho strach z Jezábel byl jak silný vítr, který

tříštil skálu jeho víry, jako zemětřesení mu bral půdu pod nohama, dosavadní oporu
a doufání v Hospodina, a jako oheň mu spálil budoucnost. Tichý a jemný hlas Hospo-
dinův, nejen jemu otevírá nové možnosti a zvedá k další službě. Ale také vyučuje svého
služebníka – služebníky: Už nespolehej na mimořádné Hospodinovy divy. Můžeš

s nimi sice počítat, ale nemůžeš na nich stavět základ své víry a důvěry v Hospodina a svůj život. Slovo Hospodinovo je důležité. Tichý hlas, který nepřekřikuje svět.

Po večeri Páně v tmavé noci ve skalách jsme se vrátili domů.

Ráno jsme se probudili do pěkné slunečné neděle 7. července. Asi 50 účastníků se šelo k dopolednímu shromáždění od 9.30 hodin. Kázal Ondřej Soběslavský, emeritní senior Jihočeského seniorátu ČCE z Tábora. Předchozí den měli evangeličtí Jihočeši ekumenické shromáždění na Kozím hrádku, odkud přijel k nám. Během volných chvil hloučky hostů prohlížely výstavku o Bibli kralické a Heslech, která nám tu záměrně zbyla po noci kostelů.

Po 14. hodině jsme vstali od prostřených stolů a zamířili auty do Besedic. Při shromáždění od 15 hodin kázal Ondřej Halama, náš senior, na text 1. listu Petrova 2,21: „Vždyť i Kristus trpěl za vás a zanechal vám tak příklad, abyste šli v jeho šlépějích.“ O Husovi promluvil Ondřej Soběslavský. Byla nás necelá stovka. Při rozptýlení v širokém údolí to vypadalo na menší počet, tu a tam posedávaly různé kryty před sluncem hloučky lidí.

Po shromáždění mnozí ještě na pozvání dojeli do Železného Brodu.

jap

Dokumentace týdne mládeže-třicátníků, který proběhl v Rovensku pod Troskami od 10. do 17. srpna 2013

Dokumentuji týden ve skutečnosti až od 13. srpna, kdy jsem přijel s Evou. Retrospektivně mi v paměti utkvívají již jen jakési emociálně silně zabarvené, racionálně zahalené fragmenty, které jsou snad z hlediska věčnosti podstatnější, než kdybych popisoval přirozený sled událostí.

Eva přes léto znatelně pookřála účastí na mezinárodní softballové akci. Máša a Anička vyprávěly o svém studiu ETF. Aničku studium zřejmě poznamenalo komplexem psychosomatických nemocí, v průběhu pobytu se jí rozpadal zejména zub a nehet. Na výletě se mohla odreagovat nadáváním na les, kterým jsme procházeli, a dále jí špinil nehet. Naštěstí jsme ji obohatili různými babskými moudry, a tak již druhý den relaxovala pohledem na ornamentálně se rozpíjející hypermangan v koupeli připravené pro její nehet. Třetí den nás opustila kvůli zubu.

Jiný rozměr Aničky se velice těšil na blížící se vikariát. Idylicky snila o svém nastávajícím bydlení na faře v Jablonci. Pamatuji si obrazy utkané mezi řečí z látky jejích snů: chalupu, čaj, rozžhavaná kamna, sníh, zamžená okna, psa a Aničku čtoucí jakousi nezáludnou knížku. Vypadnout z Prahy, dokud je kudy, dokud se člověk rozpadá pouze od periferie a nikoliv od životně důležitých orgánů.

Máša se připravovala na zkoušku z filosofie, na různé státnice a na jiné povinnosti. Ke zkoušce ze Starého zákona se rozhodla pro exegezi úseku z knihy Job, kvůli čemuž ji všichni zděšeně až výsměšně varovali, že jde o nejsložitější knihu Starého zákona.

Máša je zřejmě jediná ryzí dědička metody alegorického výkladu Bible. V tom jistě spočívá její paradoxní síla. Kontrastuje s moderní přeracionalizovanou přetechnizovanou dobou jako světluška s pozadím svatojánské noci. Doktorandka Alča její styl teologické úvahy komentovala slovy, že Máša působí na akademické půdě příliš avantgardně. Nakonec jsem měl to štěstí vyslechnout výklad úryvku páté kapitoly knihy Job – první řeči Elifazovy. Máša, sedící v melancholickém svitu pozdně letního slunce uprostřed zádumčivé rovenské farní zahrady, s nohou ležérně nataženou na miniaturní židlička, tká předivo biblických asociací zářící jako pavučiny babího léta: Jobovi přátelé trpí zpuchřelými představami o Bohu. Domnívají se, že Bůh se chová podle jejich ustálených tradicionalistických předpokladů, mechanicky vlastně, a zapomínají, že je dávno Jiný. Což Máše připomíná sled neaktuálnějších událostí; poslední dobou podporovala jakéhosi H. – architekta a alkoholika. S energií Karafiátových brouček jej po týdnech a týdnech inspirativních setkání razantně doprovodila na protialkoholické oddělení psychiatrické léčebny. H. zde strávil několik týdnů, opustil léčebnu a začal chlastat. Neuběhlo mnoho dní a postihl jej mohutný epileptický záchvat. H. se děsí epilepsie jako čert kříže. Nyní už nechlastá ani kdyby chtěl. Navíc se mu zázračně zjevil kšeft, v momentě, kdy mu zbyly poslední čtyři koruny v kapse. Máša dokončuje svůj výklad první Elifazovy řeči slovy, že spousta lidí by onoho H. už dávno zavrhl jakožto totální trosku, ale Bůh se vlomí do našich životů vždy jinak, nově, a zcela je přetvoří. Pak zavře Bibli, zadívá se do sluníčka, které ještě jednou vyhlédlo zpoza oblaků s neskrývanou září, a zvolá: „Bože, ty seš tak dobrej!“

Nejteologičtěji má retrospektiva vygraduje nyní – v momentě, kdy vzpomenu doktorandku Alču. Alča si s sebou do Rovenska přivezla mnoho pestrých titulů. Ve chvíli, kdy se zdálo, že vytáhla všechny, začala vytahovat další. Těší se, až jí po státnicích zbyde chvilka na odpočinkové čtení padesáti titulů, z nichž některé doporučila. Od Emocionálně zdravé církve přes Dějiny Boha po Mizení Boha. Na výletě familiárně komentovala kabalistickou nauku o cimcumu. Její život nabíral rozervanějších rysů od patnácti let, kdy začala reflektovat problematiku holocaustu. Je renesančních znalostí a přemýšlí, má-li se vyvíjet raději jako praktička, nebo jako teoretička. Když jsme pomáhali Hance Jaluškové se zahradními pracemi, pokusil jsem se shrabat trávu, ale vystaven Alčině neúprosné analýze jsem jí musel záhy hrábě předat. Alča pochází z východního Slovenska a je poloviční Rusínkou. Když byla u ohníčku vyzvána, aby řekla cokoliv rusinsky, řekla: „Moloko.“ Na základě prosby, aby výraz přeložila, přeložila: „Mlieko.“

Inka si postěžovala, že na ženském pokoji musela stále poslouchat monotónní rozhovor Máši, Aničky, Alči a Evy o Božích jménech. Na výletech se naše rozhovory občas rozdělily na dvě paralelní linie: přední a zadní proroci / slovní hra. Inka s Pepou

přivezli kooperativní hru Hasiči. Všichni hráči společně postupují proti ohni, za který nehraje nikdo. Blyská se na časy, lidstvo nevyvíjí již pouze hry konfliktní, ale i kooperativní. Překuje v průběhu nejbližších tisíciletí meče na radlice, vykotlá z jaderných hlavic kadidelnice? A tak jsme společně hasili.

Filip zavezl Mášu a mě na Kozákov, abychom sledovali východ slunce. První, který

jsem spatřil po několika letech. Ze vsí se zdvíhaly cáry mlh a tvořily přízračné podhoubí řeřavým červánkům. Připadali jsme si jako na konci světa, sledující poslední, nejzazší údolí, které volně přepadává přes okraj. Máša se nechala vyfotit jako modelka s celou scénérií v pozadí. Potom jsme se pokoušeli rozpomenout, známe-li nějaké ranní písně. Vzpomněli jsme si na Díky za každé nové ráno. V autě se Máša náhle rozezpívala: Modré nebe, slunce zář, Pánu patří díky... Když je pod mrakem... Díky za vše, co nám dal... Poděkovali jsme Filipovi Lehovcovi za to, že nás tam zavezl v takovou hodinu. Odpověděl: „No, já vám děkuju, že jste se mnou jeli.“

Západ slunce, který probíhal za rohem, jsme neviděli v zahradní restauraci. Lucka musela druhý den odjet kvůli brigádě – hlídání dítěte. Ještě v průběhu večera jí však zavolala rodička, že se brigáda o den odkládá – Lucka se nonverbálně radovala po celou dobu telefonátu. Vyzvídal jsem, o jaké dítě se jedná. Víím, že jedna z mých známých hlídala dítě, které se snad již ve čtyřech letech vyznačovalo snovou fantazií a neobvyklými vhledy, hovořilo jako Moji přátelé od Jakuba Demla atd. Předestřel jsem Luce onen případ, abych jí povzbudil k vyjevování nepřeborných tajů dítěte, které hlídá ona. Lucka odpověděla: „No, tak tohle je úplně normální.“ A tak jsem byl Luce nakonec vděčný, že tak úsporným popisem zdevastovala mou narcistní touhu po neutuchajícím proudu mimořádností. Někdy se mi zdá, že Lucka do jisté míry žije jako obraz právě toho cimcumu, té Boží skrytosti, sebeupozadění a sebenegace. Ale kdo ví, kdo jak žije. Kdo vlastně ví, kdo se jak jmenuje. Kdo zvítězí, dostane bílý kamének, a na tom kaménku je napsáno nové jméno, které nezná nikdo než ten, kdo je dostává.

Napříč pobyt v Rovensku pod Troskami nás provázela Hanka Jalušková. Hanka se po zazpívání písně před jídlem se všemi chytne za ruce a za spoře rozverného gesta řekne: „Dobrou chuť!“ Zná i různé neokázalé moudrosti, například: „Kafe, to je životabudič.“ Vypráví mnohé příběhy o lidech, kteří farou kdy prošli. Varuje před pádem do žumpy a vzpomíná, kdo do ní málem spadl.

Nejsvátečnějším se mi stal poslední den před odjezdem, kdy jsme v rozhovoru s Alčou narazili na téma Přemysl Pitter. Alča podrobila Pitterův život neúprosné analýze. Po chvíli příběhla Hanka Jalušková z kuchyně s otázkou, o kom je řeč. Když jsme ji uvedli do tématu, přinesla aktovku plnou Sbratření, Pitterových publikací a dalších materiálů, včetně korespondence z šedesátých let, kde se Pitter podepisoval již jako strýček Přemysl, na rozdíl od let padesátých, kdy volil raději pseudonym Heidi, nebo nějaký podobný. Hančin otec s Pitterem kamarádil, Hanku samotnou rozradostňovali lidé z jeho okolí – na rozdíl od místního urputně evangelizujícího faráře Církve bratrské. Z nich sálala jiná atmosféra. Pitter si dal záležet na tom, aby ještě i ze zahraničí korespondenčně sblížoval svoje přátele. Sama jej potkala v roce 1968. Olga Fierzová nosila konzervativní švýcarský drdol a indické sári. Oba se projevovali neobyčejně charismaticky a spontánně, ale neuměli téměř vůbec vařit. Listovali jsme Sbratřeními a v něm uvedenými vegetářskými recepty – šfavelový špenát, pampeliškový špenát... Snad i v sovětském Rusku brzy přijdou na to, že socialismus nepřišel náboženství zrušit, ale naplnit... Středověké mystičky nebyly vůbec pasivní a neutíkaly mimo svět, jak bychom se předsudečně domnívali, ale překypovaly angažovaností... Hance vděčím za brožurku Pohádka o duši, která chtěla být šťastnou. Prý jich má plnou půdu.

Filip Němeček

Sborová slavnost v Potštejně

Jako již tradičně, proběhla druhou neděli v září v našem sboru slavnost. Letošním hostem byl br. Jindřich Halama, děkan evangelické teologické fakulty. Posloužil nám jak při dopoledních bohoslužbách, tak i při odpolední přednášce na téma: Misie v dnešní době. Obojí si můžete přečíst i poslechnout na našich webových stránkách: www.evangelicipotstajn.cz

Potěšila nás hojná účast – dopoledne více než šedesát bratří a sester a odpoledne přes čtyřicet. K milému společenství přispěl i společný oběd na faře a rozhovory při kávě a koláčích. Odpolední shromáždění bylo spojeno s předáním opraveného kostela a poděkováním všem, kdo se opravování účastnili. Dovolte mi krátký přehled, jak oprava probíhala. Může sloužit jako inspirace těm, kdo se na něco podobného chystají...

Jak to vše začalo? Sestra Jana Vecková získala kontakt na sdružení SPLAV - MAS v Kostelci nad Orlicí. Sestry J. Nejmanová, H. Vacovská a N. Běťáková se do tohoto sdružení vypravily a získaly zde potřebné informace k podání žádosti o dotaci. Sbor si nechal vyhotovit projektovou studii od studenta architektury Bc. Oldřicha Fikejse a položkový rozpočet od Ing. Petra Dudíka. Tyto dokumenty byly důležité pro podání žádosti o dotaci. Žádost není jenom žádostí o peníze, ale předložení vlastního projektu, který zapadá do koncepce evropského programu LEADER, který je zaměřen na propojování hospodářského a kulturního rozvoje venkova. Žádost o dotaci vypracovala s. Jana Nejmanová.

S první žádostí v červenci 2011 jsme neuspěli, proto projekt ještě upravila o aktivity zaměřené na využití volného času žen a dětí a spolupráci s místními kulturními a společenskými složkami. V lednu 2012 jsme podali druhou žádost. Projekt byl nazván „Kostel Jednoty bratrské v Potštejně – místo radostného setkávání různých národů a všech generací“. Tentokrát nám byla

schválena dotace ve výši 79 % z celkové částky projektu (dotace: 754 900,--, projekt: 955 570,--). Následovala příprava výběrového řízení na dodavatelskou firmu. Při ní nám pomohl br. Ing. František Straka z ústředí ČCE. Výběrové řízení proběhlo 5. 11. 2012. Byla vybrána firma Agrostav a.s. Ústí nad Orlicí, která provedla opravu v období od 1. 3. do 30. 6. 2013. Po nezbytných administrativních úkonech nám byla dotace přiznána a zaslána na účet. Potěšilo nás hodnocení ze SZIF, že peníze byly dobře investovány a celkově se jim provedení líbilo. Dotace byla poskytnuta Ministerstvem zemědělství z Programu rozvoje venkova a čerpána z evropských a národních fondů.

Za tímto holým výčtem se skrývá spousta práce. Chci poděkovat všem sestřám a bratrům, kteří se na této akci jakkoli podíleli. Opravu provedla firma, ale celý sbor se následně podílel na úklidu kostela a úpravě terénu kolem něj. Největší břemeno však leželo na sestře Janě Nejmanové, která sama zpracovala žádost o dotaci, kterou jinak dělají odborné firmy. Ona také vedla veškerou agendu a účetnictví spojené s opravou od počátku až do konce.

Odměnou nám všem je milý pohled na kostelík, který do daleka září svou žlutou barvou. Barevná fotografie je nad možností tohoto časopisu. Proto se, prosím, přesvědčte buď osobní návštěvou, nebo alespoň návštěvou virtuální.

Nada Běťáková

ráj srdce

Tanec stvoření

Země je jeho radostí! / Jeho radostí je nebe,
jeho radostí je východ slunce / a měsíce,
jeho radostí je začátek.

Tančí, mé srdce, tančí dnes z radosti,
zpěvy lásky naplňují hudbou / dny a noci.

A svět dbá na jejich melodii.

Zblázněné radostí tančí život a smrt
v rytmu této hudby.

Hory a moře / a země tančí.

Uprostřed hlaholícího smíchu a vzlyků
tančí lidství.

Proč oblékat mnišské roucho

a žít mimo svět

v namyšleném osamění?

Hled! Mé srdce tančí

v radostném vědomí,

a Stvořitel je přítom šťasten.

Kabír, indický mystik, 15. století. Přel. M. Matouš

Zlatý základ

Malíři ikon za raného středověku malovali své postavy na zlatém podkladě. Ten měl naznačit nebe, věčnou nádheru, která nás obklopuje ze všech stran, blízkost Boha, v níž jsme zrození. Když pak věříme, že Ježíš má v této nádheře své místo, pak znamená Ježíšova nebeská jízda: On je každé a každému blízko a obklopuje nás všechny. Také oblak u Lukáše a hora u Matouše nejsou nic jiného než symboly pro blízkost Boží, pro věčnou nádheru.

Wolfgang Raible

Všechno nové

Jezuita Karl Prumm ve své knize „Křesťanství jako prožití novosti“ zřel rané křesťanství jako nové prožívání pro lidi. Vstoupilo jako něco nového do tehdejšího světa, bylo jako takové mnohými pozdravováno nebo také potíráno. Pro mnohé hledající se stává setkání s křesťanskou vírou, s Kristem, něčím zcela novým. Ale k tomu je nutné, abychom my, „dříve vzniklí“ křesťané, to sami nově objevili. „Hle, činím všechno nové.“ (Zjevení 21,5), praví Ježíš závěrem Janova zjevení. Novost staré víry nově objevit se může zdařit za nového setkání s Pánem.

Christoph Schonborn

připravuje M. Matouš